EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2018.6.7.
COM(2018) 437 final

2018/0226 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

az Európai Atomenergia-közösségnek a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjának (2021-2025) létrehozásáról

{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 308 final} -
{SWD(2018) 309 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. A javaslat indokai és céljai

Ez a javaslat a „Horizont Európa” kutatási és innovációs keretprogram jogalkotási csomagjának részét képezi. Célja, hogy végrehajtsa az EU 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó következő hosszú távú pénzügyi keretét, a munkahelyteremtés, a növekedés, a méltányosság és a demokratikus változás bizottsági programjában meghatározott prioritásokat, valamint a Bizottság átfogó szakpolitikai prioritásait (Horizont Európa).

Az Euratom kutatási és képzési programra irányuló javaslat a nukleáris energia különböző európai alkalmazásainak kulcsfontosságú kérdésével foglalkozik. A nukleáris energia energiatermelési és nem energiatermelési célú alkalmazásainak az európai lakosság javára való felhasználásához hosszú távú erőfeszítések szükségesek a biztonsági és védelmi kockázatok csökkentése, valamint a biztonságos nukleáris technológiák és az optimális sugárvédelem fejlesztésének támogatása érdekében. Ebben az erőfeszítésben jelentős szerepet játszik a nemzeti szintű állami és magánkutatás. Az Euratom feladata a tagállami hozzájárulások kiegészítése egy közösségi alapú kutatási és képzési program révén.

A 2021 és 2025 közötti időszakra vonatkozó Euratom kutatási és képzési programra (a továbbiakban: program) irányuló javaslatában a Bizottság egy olyan ötéves programhoz[1] kéri a Tanács jóváhagyását, amely továbbviszi a jelenlegi program kulcsfontosságú kutatási tevékenységeit[2], a kutatást kiterjeszti az ionizáló sugárzás nem energiatermelési célú alkalmazásaira, valamint továbbfejleszti az oktatást, a képzést és a kutatási infrastruktúrához való hozzáférést. A javasolt program ugyanazon eszközöket és részvételi szabályokat alkalmazva kiegészíti a Horizont Európa keretprogramot. A javaslat meghatározza a költségvetést, valamint a tagállamokkal egyeztetett munkaprogramokkal összhangban végrehajtandó közvetlen[3] és közvetett[4] cselekvések közös kutatási célkitűzéseit.

A program támogatni fogja a sugárvédelmi kutatást mind az atomenergia-termeléssel, mind az ionizáló sugárzás nem energiatermelési célú alkalmazásaival összefüggésben. Ez utóbbiak kutatását majd úgy kell megtervezni, hogy az e technológiák alkalmazásából eredő alacsony dózisú expozícióból fakadó kockázatok csökkenjenek. A sugárzásvédelem kutatása már eddig is hasznos volt az egészségügyi ágazat számára. Emellett olyan ágazatokban is, mint az ipar, a mezőgazdaság, a környezetvédelem és a biztonsági ágazat, jelentős mértékben szolgálhatja a közhasznot. Egy olyan rendelkezésnek köszönhetően, amely lehetővé teszi a több területet érintő tevékenységeket és szinergiákat a „Horizont Európa” programmal, további kutatásokra kerül majd sor a sugárzás nem energiatermelési célú alkalmazásai tekintetében. A program egyik célja a nukleáris technológiák biztonságosabbá tétele az atomreaktorok öregedésére vonatkozó ismeretek fejlesztése és a baleset-kezelési stratégiák javítása révén. A program támogatja továbbá a jövőbeli maghasadási technológiák biztonsági szempontjainak értékelésére és demonstrálására irányuló kutatást, amennyiben ez a Közösség biztonsági

---

1 Az ötéves határidőt az Euratom-Szerződés 7. cikke állapítja meg.

2 Ezek közé tartozik a nukleáris biztonság, a védelem, a radioaktív hulladék és a kiégett fűtőelemek kezelése, a sugárvédelem és a fúziós energia.

3 „Közvetlen cselekvések”: a Bizottság által Közös Kutatóközpontja (JRC) révén végrehajtott kutatási és innovációs tevékenységek.

4 „Közvetlen cselekvések”: az Európai Atomenergia-közösség által nyújtott pénzügyi támogatásban részesülő résztvevők által végzett kutatási és innovációs tevékenységek.

szakértelmének fenntartásához szükséges. Az atommaghasadáson alapuló technológiák világszerte fokozódó felhasználása okán az Euratom e kutatási területe egyre fontosabb. A program más hasonlóan fontos feladatokat is magában foglal: a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladék kezelésének és ártalmatlanításának lehetséges módjainak előmozdítása, valamint a sugárzással összefüggő vészhelyzetekre való felkészülés támogatása.

Tekintettel az atommaghasadáson alapuló technológiák elterjedésének világszerte bekövetkezett jelentős mértékű megnövekedésére, az Euratomnak folytatnia kell kutatásait a nukleáris biztosítékok, biztonság és nonproliferációs erőfeszítések támogatása érdekében.

A program a fúziós energia mint az alapterhelés kielégítésére szolgáló, alacsony szén-dioxid-kibocsátású villamosenergia-termelésre szolgáló kevés számú lehetséges jövőbeli lehetőség egyikének fejlesztésére is összpontosít. Az e technológia megvalósíthatóságára irányuló kutatásra a jövő generációinak jóléte érdekében van szükség. Bár a fúziós erőművek telepítése, amely hozzájárulhat az EU energiaszerkezetének széntelenítéséhez, továbbra is távoli elképzelés, a program egyik célja az európai fúziósenergia-útiterv végrehajtása annak érdekében, hogy a fúzió révén történő villamosenergia-termelésre vonatkozóan kitűzött cél teljesüljön. Ez magában foglalja a magfúzió mint energiaforrás megvalósíthatóságának bizonyítását, kiaknázva a meglévő és jövőbeli fúziós létesítményeket – ezen belül az ITER[5] –, valamint a jövőbeli fúziós erőműveknek a tervek, anyagok és technológiák fejlesztése révén történő előkészítését.

A program a fúziós energia fejlesztésére irányuló erőfeszítés keretében fokozni fogja az ipar bevonását és szerepét, különös hangsúlyt helyezve annak megkönnyítésére, hogy a fúziós laboratóriumok átadják a know-howt az iparnak, amelynek a megfelelő időpontban át kell majd vállalnia a felelősséget a DEMO[6] kialakításáért.

E kutatási tevékenységek mellett a javaslat a nukleáris létesítmények leszerelésére vonatkozó konkrétabb kutatást is előirányoz. A program olyan kérdésekkel is foglalkozik majd a nukleáris leszerelés területén, mint a szükséges készségek javítása, a legjobb gyakorlatok megosztása, a technológiák fejlesztése és a közös kérdésekkel kapcsolatos kutatás társfinanszírozása.

Ami a Közösség nukleáris szakértelmét és kiválóságát illeti, a javasolt Euratom-rendelet és a „Horizont Európa” keretprogramra vonatkozó javaslat lehetővé fogja tenni a nukleáris kutatók számára, hogy részt vegyenek olyan oktatási és képzési programokban, mint például a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések. Ez elősegíti a szükséges készségek szintentartását a Közösségen belül.

Ami a kutatási infrastruktúrát illeti, a javaslat pénzügyi támogatást nyújt az európai és nemzetközi kutatási infrastruktúrák, köztük a Közös Kutatóközpont infrastruktúráinak biztosításához, rendelkezésre bocsátásához és a hozzájuk való megfelelő hozzáférés biztosításához.

E javaslat szerint a rendeletet 2021. január 1-jétől kell alkalmazni. A javaslat 27 tagállamból álló Unióra vonatkozik, tekintettel arra, hogy az Egyesült Királyság az Európai Unióról szóló

[5] Kutatási létesítmény, amelynek célja az ipari méretű fúziós erőmű fő alapelveinek bizonyítása. Az ITER nem fog villamos energiát termelni.

[6] Demonstrációs fúziós erőmű – az ITER után tervezett létesítmény a fúziós erőmű valamennyi elemének demonstrálására, beleértve a villamos energia zárt nukleáris üzemanyagciklusban történő előállítását.

szerződésnek az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 106a. cikke szerint alkalmazott 50. cikke alapján bejelentette az Európai Atomenergia-közösségből való kilépésére irányuló szándékát, amely bejelentést az Európai Tanács 2017. március 29-én kapta meg.

1.2. Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel

A program átveszi a 2014–2020-as Euratom-programok kutatási tevékenységeinek fő célkitűzéseit[7], a fent ismertetett változtatások végrehajtása mellett.

A program összhangban van a „Horizont Európa” keretprogramra vonatkozó javaslatokkal is, mivel kizárólag ezek az uniós és Euratom-programok támogatják a kutatást és innovációt és egészítik ki a nemzeti finanszírozást. A végrehajtásra, az értékelésre és a kormányzásra vonatkozó rendelkezések többsége mindkét esetben azonos. Jogi okokból (külön szerződések) és irányítási okokból (a párhuzamosságok elkerülése érdekében) az Euratom-program által támogatott kutatási területek nem szerepelnek a „Horizont Európa” keretprogramban. A „Horizont Európa” keretprogrammal való szinergiák kialakítása azonban nagyobb hangsúlyt fog kapni.

1.3. Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival

A javaslat teljes mértékben összhangban van és összeegyeztethető az Unió meglévő szakpolitikáival. E kezdeményezés kidolgozása során figyelembe vették a Bizottság jelenlegi prioritásait[8], az eredményorientált költségvetésre irányuló kezdeményezést (amely szerint az Unió kiadási programjainak minden eddiginél jobb ár-érték-arányt kell elérniük), az EU globális stratégiájának[9] végrehajtását és az EU következő hosszú távú pénzügyi keretére irányuló bizottsági javaslatot.

A program a nukleáris és biztonsági szempontokra vonatkozó uniós szakpolitikákkal is összhangban van. Ezáltal pedig támogatja a következők végrehajtását:

– A Tanács 2009/71/Euratom irányelve a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról[10], amelyet a 2014/87/Euratom tanácsi irányelv[11] módosított;

– A Tanács 2011/70/Euratom irányelve a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról[12];

– A Tanács 2013/59/Euratom irányelve az ionizáló sugárzás miatti sugárterhelésből származó veszélyekkel szembeni védelmet szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról[13];

---

7 Beleértve a programnak a 2019–2020-as időszakra történő meghosszabbítására vonatkozó javaslatot (COM(2017) 698).

8 Ez a kezdeményezés a következő bizottsági prioritásokhoz járul hozzá: munkahelyteremtés, növekedés és beruházás; digitális egységes piac; ellenállóképes energiaunió és jövőbe mutató éghajlat-politika; megerősített iparon alapuló, mélyebb és méltányosabb belső piac; az EU erőteljesebb globális szerepvállalása.

9 „Az Európai Unió kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia”, 2016. június.

10 HL L 172., 2009.7.2., 18. o.

11 HL L 219., 2014.7.25., 42. o.

12 HL L 199., 2011.8.2., 48. o.

– Az Euratom-Szerződés 7. fejezete az EU nukleáris biztosítéki rendszeréről. A program a Közösség biztonsági menetrendjéhez és stratégiáihoz[14] is hozzájárul.

A program keretében megvalósuló cselekvéseknek a piaci hiányosságok, illetve az optimálistól eltérő befektetési helyzetek kezelésére kell szolgálniuk arányos módon, elkerülve a magánfinanszírozás megkettőzését vagy kiszorítását, és egyértelmű uniós hozzáadott értéket kell képviselniük. Ez biztosítja a program cselekvései és az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok közötti összhangot, elkerülve a belső piacon a szükségtelen versenytorzulásokat.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

2.1. Jogalap

Az Euratom-Szerződés kimondja, hogy a Bizottság feladata a tagállamokban folyó nukleáris kutatás előmozdítása és megkönnyítése, továbbá kiegészítése egy közösségi kutatási és képzési program végrehajtásával (lásd a Szerződés 4. cikkét). Ezt a programot a Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag fogadja el (lásd a Szerződés 7. cikkét).

2.2. Szubszidiaritás

Az Euratom-program által kezelt probléma az EU egészére vonatkozik, mivel a nukleáris biztonsági és védelmi kérdések átnyúlnak a határokon, és mivel a fúziós energia fejlesztése nagyon nagy léptékű kutatási erőfeszítéseket igényel. Bár a tagállamok csupán fele üzemeltet atomerőműveket a nemzeti energiaszerkezet részeként, sokkal többen működtetnek reaktort kutatási célokra vagy radioizotóp-termelés céljából. Tekintettel arra, hogy egy nukleáris baleset több tagállamot is érinthet, a határokra való tekintet nélkül, valamennyi uniós tagállamnak érdeke fűződik a nukleáris biztonsághoz, még akkor is, ha maguk nem üzemeltetnek reaktorokat.

Valamennyi tagállam alkalmaz sugárzást orvosi célokra és ipari alkalmazásokban (mezőgazdaság, élelmiszer-besugárzás, metrológia stb.). Bár a kérdés viszonylagos fontossága az EU különböző részein eltérhet, mindegyikük érdeke a nukleáris és a sugárbiztonság, és mindegyikük előállít valamilyen mennyiségű radioaktív hulladékot, amely feldolgozást és végső soron ártalmatlanítást igényel. A különböző irányelvekben meghatározott harmonizált szabványok és a kapcsolódó kutatási vonatkozások egyértelműen azt hangsúlyozzák, hogy az EU-ban egységesen kell kezelni a műszaki és a képzési kérdéseket.

Bár a nukleáris biztonság nemzeti hatáskörbe tartozik, a program közvetlen cselekvései segítenek választ adni az EU előtt álló egyes biztonsági kihívásokra, valamint azok globális dimenzióira a nukleáris észlelés, a nukleáris kriminalisztika és a kapcsolódó képzések terén.

2.3. Arányosság

Uniós szintű intézkedésekre kerül sor a kutatás és az innováció keretszabályozásának megszilárdítása és a tagállamok kutatási erőfeszítéseinek összehangolása érdekében, hogy ezáltal kiküszöbölhetők legyenek az indokolatlan átfedések, a kulcsfontosságú területeken fenntartható legyen a kritikus tömeg, és optimálisan használják fel a közfinanszírozást. Ilyen intézkedések a köz- és magánszférából is többletforrásokat vonzhat a kutatás és innováció

[13] HL L 13., 2014.1.17., 1. o.

[14] Az európai biztonsági stratégia, COM(2015) 185 final; CBRN cselekvési terv COM(2017) 610 final.

területére. Ilyen intézkedések az uniós szakpolitikák kidolgozásának támogatásához és az uniós szakpolitikákban megállapított célkitűzéseik megvalósításához is szükségesek. A javasolt intézkedések nem lépik túl a közösségi célok eléréséhez szükséges mértéket.

2.4. A jogi aktus típusának megválasztása

A jogi aktus formája rendelet, mivel olyan jogokat és kötelezettségeket keletkeztet a kedvezményezettek számára, amelyek teljes egészében kötelezőek és közvetlenül alkalmazandók az Unió valamennyi tagállamában, illetve a keretprogramhoz csatlakozó országokban.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

3.1. A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata

A 2014 és 2018 közötti időszakra szóló Euratom-program időközi értékelése[15] megállapította, hogy az érintett tevékenységek körénél kiemelten releváns, ideértve a nukleáris biztonságot, védelmet és biztosítékokat, a radioaktív hulladékok kezelését, a sugárvédelmet és a fúziós energiát. A program hatékonyságával és eredményességével kapcsolatban az értékelés rámutatott olyan területekre, amelyeken a Bizottság és/vagy a kedvezményezettek fellépése szükséges. Az értékellés arra a következtetésre jutott, hogy a következő intézkedéseket kell meghozni:

– a nukleáris kutatás további támogatása a nukleáris biztonság, a biztosítéki intézkedések, a védelem, a hulladékkezelés, a sugárvédelem és a fúzió fejlesztése terén;

– az európai közös programok szervezésének és irányításának javítása – a kedvezményezettekkel együtt – az atomenergia területén;

– az Euratom oktatási és képzési tevékenységeinek folytatása és megerősítése a nukleáris biztonság, a védelem és a sugárvédelem valamennyi szempontját alátámasztó ismeretek és készségek fejlesztése érdekében;

– az Euratom-program és az uniós keretprogram egyéb tematikus területei közötti szinergiák további kiaknázása olyan, több területet érintő vonatkozásokra összpontosítva, mint a sugárzás orvosi alkalmazása, az éghajlat-politika, a biztonság és a vészhelyzeti felkészültség, valamint a nukleáris tudomány hozzájárulásai;

– az Euratom-program közvetlen és közvetett cselekvései közötti szinergiák további kiaknázása.

A hatásvizsgálat részletesebb magyarázatot tartalmaz arra vonatkozóan, hogy e javaslat hogyan kezeli e kérdéseket.

3.2. Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk

A Bizottság szolgálatai a következő konzultációkat folytatták le: általános konzultáció a többéves pénzügyi keretről és a „Versenyképesség” fejezetről, beleértve a kutatást (2018. január–március), internetes kérdőíven alapuló célzott konzultáció a program egyes tevékenységeiről (2018. január–február), valamint egy Brüsszelben, 2018. február 21-én

[15] COM (2017) 697, SWD(2017) 426 és 427.

tartott munkaértekezlet a kutatással foglalkozó érdekelt felekkel. A konzultációk a hatásvizsgálat szempontjából lényeges kulcsfontosságú területekre terjedtek ki, többek között a relevanciára, az eredményességre, a hatékonyságra, a végrehajtásra és az uniós hozzáadott értékre. Több kutatással foglalkozó érdekelt fél állásfoglalást nyújtott be az Euratom kutatásainak különböző aspektusairól a Bizottságnak. A hatásvizsgálat összefoglalja a beérkezett hozzászólásokat és azt, hogy mindezeket hogyan vették figyelembe a javaslatban.

3.3. Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása

A Bizottság a javaslat kidolgozása során összegyűjtötte a kapott hozzászólásokat, és több forrásból származó szakértelemre is támaszkodott. Az Euratom Tudományos és Műszaki Bizottsága 2017-ben véleményt adott ki a jövőbeli Euratom-programról, és két független szakértői csoport számolt be a 2014 és 2018 közötti Euratom-program keretében végrehajtott közvetlen és közvetett cselekvések időközi értékeléséről[16]. 2016-ben egy külön szakértői testület elvégezte az EUROfusion konzorcium által végrehajtott, fúziós kutatásra vonatkozó európai közös program félidős értékelését. A hatásvizsgálat részletesen ismerteti a kapott szakvéleményt és azt, hogy hogyan vették figyelembe a javaslatban.

3.4. Hatásvizsgálat

Ezt a javaslatot hatásvizsgálat támasztja alá, amelyről a Szabályozói Ellenőrzési Testület kedvező véleményt adott ki.

Az e javaslatot kísérő hatásvizsgálat az Euratom-program időközi értékelésének eredményeire és az érdekelt felekkel folytatott konzultációra összpontosít. Meghatározza a program alkalmazási köre, célkitűzései és végrehajtási módszere tekintetében szükséges változtatásokat, és figyelembe veszi az új többéves pénzügyi keret átfogó célkitűzéseit (rugalmasság, összpontosítás a teljesítményre, a koherenciára és a szinergiákra, valamint egyszerűsítés). Megfelel a költségvetési rendelet követelményeinek azáltal, hogy előzetesen értékeli a 2021 és 2025 közötti időszakra szóló Euratom kutatási és képzési program létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatot.

3.5. Egyszerűsítés

A program végrehajtása a Horizont Európa keretprogramra vonatkozó eszközök és részvételi szabályok alkalmazásával történik. A Horizont Európa keretprogramban javasolt egyszerűsítési intézkedések az Euratom-program pályázóira és kedvezményezettjeire is alkalmazandók lesznek. A folytonosság biztosítása mellett a javasolt szabályok adott esetben várhatóan tovább csökkentik az adminisztratív terheket, folytatva a jelenlegi programok által megvalósított egyszerűsítési folyamatot. A program tovább egyszerűsödik abban a tekintetben, hogy a célkitűzések egységes listájára fog javaslatot tenni mind a közvetlen, mind a közvetett cselekvésekre vonatkozóan. A hatásvizsgálat részletesebben elemzi az egyszerűsítést és az adminisztratív terheket érintő várható hatásokat.

3.6. Alapjogok

Ez a rendelet tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapvető jogokat és szem előtt tartja az abban rögzített elveket.

[16] https://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=h2020evaluation

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

E javaslat költségvetése folyó áron szerepel. A javaslathoz csatolt pénzügyi kimutatás meghatározza a költségvetési vonatkozásokat, valamint az emberi és igazgatási erőforrásokat.

5. EGYÉB SZEMPONTOK

5.1. Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai

A Bizottság szolgálatai fogják megvalósítani a programot. A Bizottság azonban határozhat úgy – amennyiben ez helyénvalónak tűnik –, hogy a program egyes részeinek a végrehajtását az Euratom-Szerződés 10. cikkének megfelelően tagállamokra, meghatározott személyekre vagy vállalkozásokra, illetve harmadik országokra, nemzetközi szervezetekre vagy harmadik államok állampolgáraira ruházza át.

Az értékelések végrehajtására a 2016. április 13-i intézményközi megállapodás[17] (22) és (23) pontjával összhangban kerül sor, melyben a három intézmény megerősítette, hogy a hatályos joganyag és szakpolitikák értékelése képezi a további intézkedési lehetőségek hatásvizsgálatainak alapját. Az értékelések a program gyakorlati hatásait egyfelől a programmutatók/-célkitűzések alapján mérik fel, másfelől egy részletes elemzésre támaszkodva, amely azt vizsgálja, hogy a program milyen mértékben tekinthető relevánsnak, eredményesnek, hatékonynak; kellő uniós hozzáadott értéket képvisel-e; és összhangban van-e az egyéb uniós szakpolitikákkal. Az értékelések összegzik majd a levont tanulságokat, hogy azok segítségével azonosíthatók legyenek a hiányosságok/problémák, valamint a tevékenységek vagy eredményeik további optimalizálását szolgáló lehetőségek, és azok haszna/hatása maximalizálható legyen.

A Horizont Európa keretprogrammal közös nyomonkövetési és értékelési rendszer rendelkezik a legfontosabb hatásútvonalakról, amelyek segítik majd a program célkitűzéseinek megvalósításában elért előrehaladásról való beszámolást. E hatásútvonalak négy egymást kiegészítő hatáskategóriába (tudományos, társadalmi, innovációs és szakpolitikai hatások) tartoznak, amelyek jól mutatják a K+I-beruházások jellegét. Mindegyik hatáskategória esetében mutatók szolgálnak majd a rövid, a közép és a hosszú távú előrehaladásról való beszámolásra. A közvetlen és közvetett cselekvésekről közös időközi értékelést kell majd készíteni.

5.2. A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata

A javaslat a jelenlegi Euratom-programot a következőképpen változtatja meg:

– Az egyedi célkitűzések szerkezete (3. cikk és I. melléklet): az alap-jogiaktus az egyedi célkitűzések közös rendszerét vezeti be a közvetlen és a közvetett cselekvésekre egyaránt. Ez lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a munkaprogramok kidolgozása során olyan instrumentumok és eszközök kombinálását javasolja, mint a saját kutatási infrastruktúrája és a JRC tudásbázisa. E megközelítés úgy van kialakítva, hogy megfeleljen a többéves pénzügyi keret egyik átfogó célkitűzésének, nevezetesen az egyszerűsítés és a szinergiák elérése célkitűzésnek.

– Az egyedi célkitűzések felülvizsgálata (3. cikk és I. melléklet):

[17] Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról, 2016. április 13.; HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

- Az egyedi célkitűzések számának csökkentése a 2014–18-as program keretében meglévő 13-ról négyre mind a közvetlen, mind a közvetett cselekvésekre vonatkozóan.
- Az EU nukleáris biztonságra, biztosítéki rendszerre és védelemre vonatkozó szakpolitikájának támogatására irányuló egyedi célkitűzés bevezetése.
- A leszerelés kutatási támogatásának meghatározása: a támogatható intézkedések közé tartozik a nukleáris létesítmények leszereléséhez és környezetvédelmi rehabilitációjához szükséges technológiák fejlesztését és értékelését támogató kutatás, valamint a legjobb gyakorlatok és ismeretek megosztása. A leszerelés középpontba állítása tükrözi az ilyen szolgáltatások iránti növekvő keresletet, a környezeti helyreállítás elvét, valamint azt, hogy számos atomreaktor tartósan bezárásra kerül.
- A sugárvédelemmel kapcsolatos kutatás hatályának felülvizsgálata, amelynek célja, hogy hozzájáruljon az ionizáló sugárzás nukleáris tudományos és technológiai alkalmazásainak biztonságos használatához, beleértve azt, hogy a radioizotópokhoz biztonságos módon lehessen hozzájutni, és azokat biztonságosan lehessen használni. Az orvosi, ipari, űrkutatási és kutatási alkalmazások néhány lehetőség a sok közül.
- A magfúzió kutatása mint adott egyedi célkitűzés a jövőbeni fúziós erőművek tervezésének irányába történő elmozdulást tükrözi. A magfúzió kutatására vonatkozó új célkitűzés a jelenlegi program három egyedi célkitűzését ötvözi.
- Egyedi célkitűzés minden olyan intézkedésre vonatkozóan, amely az EU-ban a szakértelem és a kiválóság fenntartásához és továbbfejlesztéséhez szükséges. Ide tartoznak az oktatási és képzési intézkedések, a mobilitás támogatása, a kutatási infrastruktúrához való hozzáférés, a technológiaátadás, valamint a tudásmenedzsment és -terjesztés (a jelenlegi program külön célkitűzéseket tartalmaz ezen intézkedésekre vonatkozóan).

– A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések elérhetővé tétele az atomkutatók számára: a Horizont Európa keretprogramra és az Euratom-programra vonatkozóan javasolt új rendelkezéseknek köszönhetően az atomkutatással foglalkozó hallgatók és kutatók is jogosultak lesznek támogatásra a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések keretében. Az európai oktatást és képzést támogató, jól megalapozott eszköz használatával az új program úgy van kialakítva, hogy megfeleljen a többéves pénzügyi keret egyik átfogó célkitűzésének, nevezetesen a finanszírozási eszközök közötti szinergiák megteremtése célkitűzésnek.

– Az Euratom-program és a Horizont Európa program közötti szinergiákat elősegítő jogi rendelkezések (a Horizont Európára vonatkozó alap-jogiaktus 1. melléklete): mindkét alap-jogiaktus rendelkezik a szinergiákról, amelyek részleteit a tagállamokkal egyeztetve kialakított munkaprogramok határozzák majd meg.

Az új Euratom-program esetében – csakúgy mint a korábbiak esetében – az odaítélési szempontok a kiválóság, a hatás, valamint a végrehajtás minősége és hatékonysága lesznek.

A Horizont Európa keretprogram részvételi és terjesztési szabályai az Euratom-programra is alkalmazandók.

A program végrehajtása során a Bizottság munkáját egy, a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottság fogja segíteni (lásd a 16. cikket). A bizottság a tárgyalandó kérdésektől függően két különböző formációban fog ülésezni (maghasadás és magfúzió).

2018/0226 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

az Európai Atomenergia-közösségnek a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjának (2021-2025) létrehozásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 7. cikke első bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére[1],

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére[2],

mivel:

(1) Az Európai Atomenergia-közösség (a továbbiakban: Közösség) egyik célkitűzése, hogy – többek között a tagállamokban folytatott nukleáris kutatás előmozdítása és elősegítése, valamint közösségi kutatási és képzési program végrehajtásával történő kiegészítése révén – hozzájáruljon az életszínvonal emeléséhez a tagállamokban.

(2) A nukleáris kutatás a nukleáris biztonság, védelem és sugárvédelem szintjének növelése révén hozzájárulhat a társadalmi és gazdasági jóléthez és a környezeti fenntarthatósághoz. A sugárvédelmi kutatások előrelépéseket hoztak az orvosi technológiák terén, amelyek sok polgárnak nyújtanak előnyöket, és amely kutatások más területeken – például az iparban, mezőgazdaságban, környezetvédelemben és a biztonság terén – is előrelépéseket hozhatnak. Ugyanilyen fontos a nukleáris kutatás potenciális hozzájárulása az energiarendszer hosszú távú széntelenítésének biztonságos, hatékony és zavartalan megvalósításához.

(3) A nukleáris kutatás közösségi szintű folyamatosságának biztosítása érdekében meg kell határozni a Közösség kutatási és képzési programját (a továbbiakban: program) a 2021. január 1-jétől 2025. december 31-ig tartó időszakra. A programnak továbbra is végre kell hajtania a korábbi programok kulcsfontosságú kutatási tevékenységeit, új egyedi célkitűzéseket vezetve be, és ugyanazt a végrehajtási módot alkalmazva.

(4) Az Euratom kutatási és képzési program (2014–2018) időközi értékeléséről szóló bizottsági jelentés (COM(2017) 697 final) meghatároz bizonyos vezérelveket a program számára. Ide tartoznak: a nukleáris kutatás további támogatása a nukleáris biztonság, a biztosítéki intézkedések, a védelem, a hulladékkezelés, a sugárvédelem és a fúzió fejlesztése terén; az európai közös programok szervezésének és irányításának javítása – a kedvezményezettekkel együtt – az atomenergia területén; az Euratom oktatási és képzési tevékenységeinek folytatása és megerősítése a nukleáris biztonság, a védelem és a sugárvédelem valamennyi szempontját alátámasztó kompetenciák fejlesztése érdekében; az Euratom-program és az uniós

[1] ... vélemény Nem kötelező konzultációt követően adott vélemény.

[2] HL C … Nem kötelező konzultációt követően adott vélemény.

keretprogram egyéb tematikus területei közötti szinergiák további kiaknázása; valamint az Euratom-program közvetlen és közvetett cselekvései közötti szinergiák további kiaknázása.

(5) A program koncepciója és kialakítása a támogatott tevékenységek kritikus tömege létrehozásának szükségességére válaszol. Ez az atommaghasadás energetikai és egyéb célokra történő biztonságos felhasználására, a szükséges szakértelem fenntartására és fejlesztésére, a fúziós energia előmozdítására és az Unió nukleáris biztonságra, biztosítéki intézkedésekre és biztonságra vonatkozó politikájának támogatására összpontosító, korlátozott számú egyedi célkitűzés megállapításával érhető el.

(6) A fúziós energiára irányuló kutatás az európai fúziós ütemtervnek megfelelően kerül végrehajtásra, amely felvázolja egy villamosenergia-termelő fúziós erőmű létrehozásának alapjait képező kutatásokat és fejlesztéseket. Rövid és középtávon a legfontosabb lépés az ITER felépítése és hasznosítása, és egy erőteljes fúziós kutatási programnak kell kiegészítenie az ITER-rel kapcsolatos európai tevékenységeket az ITER jövőbeli működésének és a DEMO-ra való felkészülésnek támogatása érdekében.

(7) A nukleáris kutatás támogatása révén a programnak hozzá kell járulnia az (EU) […] európai parlamenti és tanácsi rendelettel[3] létrehozott Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram (a továbbiakban: Horizont Európa) célkitűzéseinek eléréséhez, és elő kell segítenie az Európa 2030 stratégia végrehajtását, valamint az Európai Kutatási Térség erősítését.

(8) A programnak szinergiákra kell törekednie a Horizont Európával és más uniós programokkal a kialakítástól és a stratégiai tervezéstől kezdve a projektek kiválasztásán, az eredmények kezelésén, kommunikációján, terjesztésén és hasznosításán keresztül a nyomon követésig, az ellenőrzésig és az irányításig terjedően. Az átfedések és párhuzamosságok elkerülése, valamint az uniós finanszírozás támogatási multiplikátorhatásának növelése érdekében sor kerülhet más uniós programokból a Horizont Európa tevékenységeire történő átcsoportosításra. Ebben az esetben a Horizont Európa szabályait kell követni.

(9) A program keretében megvalósuló cselekvéseknek azonban a piaci hiányosságok, illetve az optimálistól eltérő befektetési helyzetek kezelésére kell szolgálniuk arányos módon, elkerülve a magánfinanszírozás megkettőzését vagy kiszorítását, és egyértelmű európai hozzáadott értéket kell képviselniük. Ez biztosítja az összhangot a program cselekvései és az EU állami támogatási szabályai között, elkerülve a verseny indokolatlan torzulását a belső piacon.

(10) Ez a rendelet meghatározza az Euratom kutatási és képzési program pénzügyi keretösszegét, amely [a hivatkozást adott esetben az új intézményközi megállapodásnak megfelelően naprakésszé kell tenni: a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról szóló, az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság közötti 2013. december 2-i intézményközi megállapodás 17. pontja] értelmében az éves költségvetési eljárás során az elsődleges referenciaösszeget jelenti az Európai Parlament és a Tanács számára.

(11) Ha e rendelet másképp nem rendelkezik, a programra az (EU, Euratom) […] európai parlamenti és tanácsi rendelet[4] (költségvetési rendelet) rendelkezései alkalmazandók. A költségvetési rendelet megállapítja az uniós költségvetés végrehajtására – többek között a vissza nem térítendő támogatásokra, a pénzdíjakra, a közbeszerzésre, a közvetett végrehajtásra,

[3] Az Európai Parlament és a Tanács […] rendelete ([…]) a kilencedik uniós kutatási és innovációs keretprogram (2021–2027) létrehozásáról és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (OJ […]).

[4]

a pénzügyi támogatásra, a finanszírozási eszközökre és a költségvetési garanciákra – vonatkozó szabályokat.

(12) Az e rendelet szerinti finanszírozási formákat és a végrehajtási módszereket annak alapján kell megválasztani, hogy mennyiben képesek elérni a cselekvések egyedi célkitűzéseit és biztosítani az eredményeket, figyelembe véve különösen az ellenőrzési költségeket, az adminisztratív terheket és a meg nem felelés várható kockázatát. Vissza nem térítendő támogatások esetében ennek keretében mérlegelni kell az egyösszegű átalány, az átalányfinanszírozás és az egységköltség-alapú térítés alkalmazását is.

(13) Erre a rendeletre az Európai Parlament és a Tanács által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 322. cikke és az Euratom-szerződés 106a. cikke alapján elfogadott horizontális pénzügyi szabályok vonatkoznak. E szabályokat a költségvetési rendelet rögzíti, és azok meghatározzák különösen a költségvetés elkészítésére és annak vissza nem térítendő támogatások, közbeszerzés, pénzdíjak és közvetett végrehajtás révén történő végrehajtására vonatkozó eljárást, valamint rendelkeznek a pénzügyi szereplők felelősségére vonatkozó ellenőrzésekről. Az EUMSZ 322. cikke és az Euratom-szerződés 106a. cikke alapján elfogadott szabályok érintik az Unió költségvetésének a jogállamisággal összefüggő általános tagállami hiányosságok esetén történő védelmét is, mivel a jogállamiság tiszteletben tartása elengedhetetlen előfeltétele a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásnak és a hatékony közösségi finanszírozásnak.

(14) E program szakpolitikai célkitűzéseinek megvalósításához az InvestEU Alap kutatási és innovációs szakpolitikai keretében nyújtott finanszírozási eszközök is hozzájárulhatnak. A pénzügyi támogatást a piaci hiányosságok vagy az optimálistól eltérő befektetési helyzetek kezelésére kell felhasználni arányos módon, elkerülve, hogy a cselekvéseket megkettőzzék vagy kiszorítsák a magánfinanszírozást, illetve torzítsák a versenyt a belső piacon. A cselekvéseknek egyértelmű uniós hozzáadott értéket kell képviselniük.

(15) A lehető leghatékonyabb végrehajtás, valamint a kedvezményezettek számára koherens, átfogó és átlátható keret létrehozása érdekében a programban való részvételre és a kutatási eredmények terjesztésére – egyes kiigazításokkal, illetve kivételekkel – a Horizont Európa megfelelő szabályai vonatkoznak. A programra a Horizont Európa fogalommeghatározásai és a cselekvések ott meghatározott fő típusai alkalmazandók.

(16) A Horizont 2020 alapján létrehozott és a Bizottság által kezelt résztvevői garanciaalap fontos védőmechanizmusnak bizonyult, amely csökkentette a kötelezettségeiket nem teljesítő résztvevők lejárt és vissza nem fizetett tartozásaival kapcsolatos kockázatokat. Ezért ezt folytatni kell, és a Horizont Európa alapján létrehozott kölcsönös biztosítási mechanizmusnak (a továbbiakban: mechanizmus) szintén le kell fednie az e rendelet szerinti cselekvéseket.

(17) A Közös Kutatóközpontnak (a továbbiakban: JRC) a teljes szakpolitikai ciklus során továbbra is független, ügyfélközpontú tudományos bizonyítékokkal és technikai támogatással kell hozzájárulnia az uniós szakpolitikák megvalósításához. A JRC közvetlen cselekvéseit rugalmas, hatékony és átlátható módon kell megvalósítani, figyelembe véve a JRC felhasználóinak releváns szükségleteit és az uniós szakpolitikák szükségleteit, valamint biztosítva az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét. A JRC-nek az eddigiekhez hasonlóan többletforrásokat kell előteremtenie.

(18) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel[5], a 2988/95/Euratom, EK tanácsi rendelettel[6], a 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel[7] és az (EU) 2017/193 tanácsi rendelettel[8] összhangban, az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedésekkel kell védeni, ideértve a szabálytalanságok és a csalás megelőzését, feltárását, korrekcióját és kivizsgálását, az eltűnt, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált pénzeszközök visszafizettetését és adott esetben közigazgatási szankciók alkalmazását. Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel és a 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel összhangban igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és szemléket – végezhet annak megállapítása céljából, hogy történt-e csalás, korrupció vagy bármilyen más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit. Az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban az Európai Ügyészség kinyomozhatja és büntetőeljárás alá vonhatja az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv[9] szerinti, az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalást és más bűncselekményeket. A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, amely uniós finanszírozásban részesül, maradéktalanul együtt kell működnie az Unió pénzügyi érdekeinek védelmében, biztosítania kell a Bizottság, az OLAF, az Európai Ügyészség és az Európai Számvevőszék számára a szükséges jogokat és hozzáférést, valamint gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak.

(19) A program cselekvéseinek egységes feltételek mellett történő végrehajtása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Ezeket a hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek[10] megfelelően kell gyakorolni.

(20) A jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás (22) és (23) bekezdése értelmében ezt a programot az egyedi nyomonkövetési és értékelési követelmények alkalmazásával gyűjtött információk alapján kell értékelni, ugyanakkor el kell kerülni a túlszabályozást és az adminisztratív terheket, főként a tagállamokra nehezedőeket. A program gyakorlati hatásainak értékelése céljából a szóban forgó követelmények adott esetben mérhető mutatókat is magukban foglalhatnak.

(21) A Közös Kutatóközpontnak (JRC) a 96/282/Euratom bizottsági határozattal[11] létrehozott Igazgatótanácsával konzultáltak a Közös Kutatóközpont közvetlen cselekvéseinek tudományos és technológiai tartalmáról.

(22) A Bizottság konzultált az Euratom Tudományos és Műszaki Bizottságával,

---

5 Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

6 A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

7 A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

8 A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

9 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

10 Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

11 A Bizottság 96/282/Euratom határozata (1996. április 10.) a Közös Kutatóközpont átszervezéséről (HL L 107., 1996.4.30., 12. o.).

(23) A jogbiztonság érdekében a(z) […]/Euratom rendeletet hatályon kívül kell helyezni,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet létrehozza az Európai Atomenergia-közösség kutatási és képzési programját a 2021. január 1-jétől 2025. december 31-ig terjedő időszakra (a továbbiakban: program), és megállapítja a program körébe tartozó közvetett cselekvésekre vonatkozó részvételi és terjesztési szabályokat.

A rendelet megállapítja a program célkitűzéseit, a 2021–2025 közötti időszakra szóló költségvetést, az Európai Atomenergia-közösségtől (a Közösség) származó finanszírozás formáit, valamint az e finanszírozás nyújtására vonatkozó szabályokat.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában az (EU) xxx európai parlamenti és tanácsi rendelet (Horizont Európa)[12] fogalommeghatározásai alkalmazandók. A fogalommeghatározásokban az Unióra és a programra történő hivatkozásokat a Közösségre és erre a programra történő hivatkozásként kell értelmezni. Ettől eltérve a „munkaprogram” a Bizottság által e rendelet 16. cikkével összhangban a program végrehajtására elfogadott dokumentumot jelenti.

3. cikk

A program célkitűzései

(1) A program általános célkitűzései a következők:

a) nukleáris kutatási és képzési tevékenységek végzése a nukleáris biztonság, a nukleáris védettség és a sugárvédelem folyamatos javításának előmozdítása érdekében;

b) lehetőség szerint hozzájárulás az energiarendszer hosszú távú széntelenítésének biztonságos, hatékony és zavartalan megvalósításához.

(2) A program egyedi célkitűzései a következők:

a) javítani az ionizáló sugárzás biztonságos és védett nukleáris energetikai és nem energiatermelési célú felhasználását, ideértve a nukleáris biztonságot, védelmet és biztosítékokat, a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok kezelését, valamint a leszerelést;

b) a szakértelem és kompetencia fenntartása és továbbfejlesztése a Közösségen belül;

c) a fúziós energia fejlesztésének előmozdítása és a fúziós ütemterv végrehajtásához való hozzájárulás;

[12] Teljes cím + HL-hivatkozás

d) a Közösség nukleáris biztonságra, biztosítéki rendszerre és védelemre vonatkozó szakpolitikájának támogatása.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben felsorolt célkitűzéseket az I. melléklettel összhangban kell végrehajtani.

4. cikk

Költségvetés

(1) A program végrehajtására biztosított pénzügyi keretösszeg folyó áron 1 675 000 000 EUR.

(2) Az (1) bekezdésben említett összeg indikatív felosztása a következő:

a) 724 563 000 EUR a magfúzióval kapcsolatos kutatásra és fejlesztésre;

b) 330 930 000 EUR az atommaghasadással, a nukleáris biztonsággal és a sugárvédelemmel kapcsolatos tevékenységekre;

c) 619 507 000 EUR a Közös Kutatóközpont (JRC) közvetlen cselekvéseire.

A Bizottság az éves költségvetési eljárás során nem térhet el a (2) bekezdés c) pontjában említett összegtől.

(3) Az (1) bekezdésben említett összeg továbbá fedezheti a program irányításával, végrehajtásával és a program célkitűzései megvalósításának értékelésével kapcsolatos előkészítési, nyomonkövetési, kontroll-, ellenőrzési, értékelési és egyéb tevékenységekre vonatkozó költségeket, ideértve minden adminisztratív kiadást is. Az összeg ezenfelül fedezheti a tanulmányokkal, szakértői ülésekkel, tájékoztatási és kommunikációs intézkedésekkel kapcsolatos kiadásokat, amelyek kapcsolódnak a program célkitűzéseihez, továbbá az információk feldolgozására és cseréjére összpontosító IT-hálózatokkal – többek között az intézményi IT-eszközökkel – kapcsolatos kiadásokat, valamint a program irányítása tekintetében felmerült minden egyéb technikai és igazgatási segítségnyújtási költséget.

(4) A 2025. december 31-ig be nem fejezett cselekvésekkel kapcsolatos igazgatási feladatok ellátása céljából szükség esetén előirányzatok állíthatók be a 2027 utáni költségvetésbe a (3) bekezdésben meghatározott kiadások fedezésére.

(5) Az egy pénzügyi évnél hosszabb időn átívelő cselekvések költségvetési kötelezettségvállalásai felbonthatók több évre esedékes éves részletekre.

(6) A költségvetési rendelet sérelme nélkül az első munkaprogramban szereplő projektekhez kapcsolódó cselekvések kiadásai 2021. január 1-jétől számolhatók el.

(7) A megosztott irányítás alatt a tagállamoknak juttatott és az (EU) XX [...közös rendelkezésekről szóló rendelet] rendelet 21. cikkének megfelelően átruházható források a tagállam kérésére átruházhatók a programra. A Bizottság ezeket a forrásokat a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban közvetlenül vagy 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban közvetve hajtja végre Ezeket a forrásokat lehetőség szerint az érintett tagállam javára kell felhasználni.

5. cikk

A programhoz társult harmadik országok

(1) A programhoz társulhatnak az alábbi harmadik országok:

a) csatlakozó országok, tagjelölt országok és potenciális tagjelöltek, a szóban forgó országok közösségi programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint a Közösség és az említett országok közötti megállapodásokban meghatározott egyedi feltételekkel összhangban;

b) az európai szomszédságpolitika hatálya alá tartozó országok, a szóban forgó országok közösségi programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint a Közösség és az említett országok közötti megállapodásokban meghatározott egyedi feltételekkel összhangban;

c) olyan harmadik országok és területek, amelyek megfelelnek az alábbi kritériumok mindegyikének:

– színvonalas tudományos, technológiai és innovációs kapacitással rendelkeznek;

– elkötelezettek a szabályokon alapuló, demokratikus intézmények által támogatott nyitott piacgazdaság iránt, beleértve a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok tisztességes és méltányos kezelését is;

– aktívan támogatják a polgárok gazdasági és társadalmi jóllétét javító szakpolitikákat.

A c) pont szerinti egyes harmadik országok programhoz való társulásának összhangban kell állnia a harmadik országnak valamely közösségi vagy uniós programban való részvételére vonatkozó egyedi megállapodással, feltéve, hogy az a megállapodás:

– méltányos egyensúlyt biztosít a programban részt vevő harmadik ország hozzájárulása és az őt megillető előnyök között;

– meghatározza a programban való részvétel feltételeit, többek között a programhoz nyújtott pénzügyi hozzájárulások és a program adminisztratív költségeinek kiszámítását. Ezek a hozzájárulások a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdésével összhangban címzett bevételt képeznek;

– nem ruház a programra vonatkozó döntéshozatali jogot a harmadik országra;

– garantálja az Unió hatékony és eredményes pénzgazdálkodás biztosításához és a pénzügyi érdekeinek védelméhez való jogát.

(2) Az egyes harmadik országok programhoz való társulása hatókörének figyelembe kell vennie az Unió gazdasági növekedésének az innováció útján történő előmozdítására irányuló célkitűzést. Ennek megfelelően – a csatlakozó országok, a tagjelölt országok és a potenciális tagjelöltek esetét kivéve – a program egyes részei kizárhatók a valamely országra vonatkozó társulási megállapodásból.

(3) A társulási megállapodásnak adott esetben rendelkeznie kell az Unióban letelepedett jogalanyoknak a társult országok egyenértékű programjaiban való, a társulási megállapodásban meghatározott feltételeknek megfelelő részvételéről.

(4) A pénzügyi hozzájárulás szintjét meghatározó feltételeknek biztosítaniuk kell a társult országban letelepedett szervezeteknek a programban való részvétel kapcsán juttatott összeghez képest jelentkező minden jelentős egyensúlyhiány automatikus korrekcióját, figyelembe véve a program irányítása, végrehajtása és működtetése kapcsán felmerülő költségeket is.

6. cikk

A finanszírozás végrehajtása és formái

(1) A programot a költségvetési rendelettel összhangban közvetlen irányítással kell végrehajtani vagy közvetett irányítással a költségvetési rendelet 61. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett finanszírozó szervekkel.

(2) A program a költségvetési rendeletben meghatározott bármely formában – különösen vissza nem térítendő támogatás, pénzdíj és közbeszerzés formájában – nyújthat finanszírozást. Vegyesfinanszírozási műveletek keretében finanszírozási eszköz formájában is nyújtható finanszírozás.

(3) A program keretében alkalmazandó cselekvések fő típusait a Horizont Európa II. melléklete határozza meg.

(4) A program a JRC közvetlen cselekvéseit is támogatja.

7. cikk

Európai partnerségek

(1) A program egyes részei megvalósíthatók európai partnerségek útján is.

(2) A Közösség európai partnerségekben való részvétele a következő formák valamelyikét öltheti:

a) olyan partnerségekben való részvétel, amelyek létrejöttének alapja a Bizottság és a köz- és magánszférabeli partnerek között létrejött, a partnerség célkitűzéseit, a partnerek kapcsolódó pénzügyi vagy természetbeni hozzájárulásra vonatkozó kötelezettségvállalásait, a fő teljesítmény- és hatásmutatókat, valamint az elérendő eredményeket meghatározó egyetértési megállapodás és/vagy szerződéses megállapodás. Ezek azonosítják a partnerek és a program által végrehajtott kiegészítő kutatási és innovációs tevékenységeket is (közös programozású európai partnerségek);

b) pénzügyi hozzájárulás melletti részvétel kutatási és innovációs tevékenységek olyan programjában, amely a partnerek pénzügyi és természetbeni hozzájárulásra vonatkozó kötelezettségvállalásán és a releváns tevékenységeik program-társfinanszírozási cselekvés útján történő integrációján alapul (társfinanszírozott európai partnerségek);

(3) Az európai partnerségek:

a) olyan esetben hozandók létre, amikor hatékonyabban érik el a program célkitűzéseit, mint a Közösség önmagában.

b) alapját az uniós hozzáadott érték, az átláthatóság, a nyíltság, a hatás, a multiplikátorhatás, a résztvevő felek hosszú távú pénzügyi kötelezettségvállalása, a rugalmasság, valamint az uniós, helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi kezdeményezésekkel fennálló összhang és kiegészítő jelleg elve képezi;

c) időben korlátozottak, és tartalmaznak a programból nyújtott finanszírozás fokozatos kivezetésére vonatkozó feltételeket.

(4) A kiválasztásra, végrehajtásra, nyomon követésre, értékelésre és fokozatos kivezetésre vonatkozó rendelkezéseket és kritériumokat a Horizont Európa III. melléklete tartalmazza.

8. cikk

Nyílt hozzáférés és nyílt tudomány

A programra a Horizont Európa program nyílt hozzáférésre és nyílt tudományra vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

9. cikk

Támogatható cselekvések, valamint a részvételre és a kutatási eredmények terjesztésére irányadó szabályok

(1) Kizárólag a 3. cikkben említett célkitűzéseket végrehajtó cselekvések finanszírozhatók.

(2) Figyelemmel e cikk (3) és (4) bekezdésére, a Horizont Európában való részvételre vonatkozó szabályokról szóló II. cím vonatkozik az e program alapján támogatott cselekvésekre is. Az említett címben az Unióra és a programra történő hivatkozásokat – adott esetben – a Közösségre és erre a programra történő hivatkozásként kell értelmezni. A „biztonsági szabályokra" való hivatkozások magukban foglalják a tagállamok védelmi érdekeit az Euratom-szerződés 24. cikke értelmében.

(3) A Horizont Európa 36. cikkének (4) bekezdésétől eltérve a kifogásolási jog kiterjedhet a nem kizárólagos használati engedélyek adására is.

(4) A Horizont Európa 37. cikkének (5) bekezdésétől eltérve a közösségi finanszírozásban részesülő kedvezményezett az eredményeihez hozzáférést biztosít a közösségi intézmények, finanszírozó szervek vagy a Fusion for Energy Közös Vállalkozás számára a közösségi politikák, programok, illetve a harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel folytatott nemzetközi együttműködés alapján fennálló kötelezettségek kidolgozása, végrehajtása és nyomon követése céljából. E hozzáférés jogosultja feljogosíthat harmadik feleket az eredmények közbeszerzésekben való felhasználására, továbbá e hozzáférési jog magában foglalja a használati jog továbbadásának jogát, kereskedelmi célokat és a piaci versenyben való részvétel céljait nem szolgálhatja, és jogdíjmentesen biztosítandó.

(5) A Horizont Európa alapján létrehozott kölcsönös biztosítási mechanizmus az azon összegek visszafizetésének elmaradásával kapcsolatos kockázatokat fedezi, amelyeket a kedvezményezetteknek meg kellene fizetniük a Bizottság vagy a finanszírozó szervek részére.

10. cikk

Kumulatív, kiegészítő és kombinált finanszírozás

(1) A programot más uniós finanszírozási programokkal szinergiában kell végrehajtani.A program célkitűzéseinek elérése, valamint a program és a Horizont Európa közös kihívásainak kezelése érdekében a program, illetve a Horizont Európa vagy mindkettő által meghatározott célkitűzések mentén végzett tevékenységek részesülhetnek közösségi pénzügyi hozzájárulásban. A program különösen a Marie Skłodowska-Curie-cselekvéseknek (MSCA) nyújthat pénzügyi hozzájárulást a nukleáris kutatás szempontjából releváns tevékenységek támogatása érdekében.

(2) Egy másik uniós program keretében hozzájárulásban részesült cselekvés hozzájárulást kaphat a programból, feltéve, hogy a hozzájárulások nem ugyanazokat a költségeket fedezik. A cselekvéshez történő egyes hozzájárulásokra az adott hozzájáruló uniós programok szabályai alkalmazandók. Az együttesen igénybe vett finanszírozás nem haladhatja meg a cselekvés összes elszámolható költségét, és a különböző uniós programokból származó támogatás kiszámítható arányos módon, a támogatás feltételeit megállapító dokumentumnak megfelelően.

(3) Azok a cselekvések, amelyek megfelelnek az alábbi kumulatív, összehasonlító feltételeknek:

a) értékelésre kerültek a program körébe tartozó pályázati felhívás keretében;

b) megfelelnek az említett pályázati felhívás minimális minőségi követelményeinek;

c) az említett pályázati felhívás keretében költségvetési korlátok miatt nem részesülhetnek finanszírozásban,

az (EU) XX rendelet [közös rendelkezésekről szóló rendelet] [67.] cikke (5) bekezdésének és az (EU) XX rendelet [a közös agrárpolitika finanszírozása, irányítása és nyomon követése] [8.] cikkének megfelelően támogatásban részesülhetnek az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, a Kohéziós Alapból, az Európai Szociális Alap Pluszból vagy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, amennyiben a szóban forgó cselekvések összhangban állnak az érintett program célkitűzéseivel. A támogatást nyújtó Alap szabályai irányadóak.

II. FEJEZET

PROGRAMOZÁS, NYOMON KÖVETÉS, ÉRTÉKELÉS ÉS KONTROLL

11. cikk

Munkaprogramok

(1) A programot a költségvetési rendelet 110. cikkében említett munkaprogramok alapján, a 16. cikk (4) bekezdése szerinti vizsgálóbizottsági eljárással összhangban, végrehajtási jogi aktusok által kell végrehajtani. A munkaprogram adott esetben meghatározza a vegyesfinanszírozási műveletekre fenntartott teljes összeget.

(2) A költségvetési rendelet 110. cikkében foglalt követelményeken túl a munkaprogramok tartalmazzák az alábbiakat:

a) az egyes cselekvésekre fordított összegek megjelölését, valamint végrehajtásuk tervezett menetrendjét;

b) a vissza nem térítendő támogatások vonatkozásában továbbá a prioritásokat, a kiválasztási és odaítélési szempontokat, a különböző odaítélési szempontok relatív súlyát, valamint az összes támogatható költség finanszírozásának maximális mértékét;

c) a kedvezményezettre vonatkozó bármilyen további kötelezettséget a Horizont Európa 35. és 37. cikke szerint.

(3) A JRC által végrehajtott közvetlen cselekvésekkel kapcsolatos többéves munkaprogram esetében a Bizottság a 96/282/Euratom határozattal összhangban kikéri a JRC Igazgatótanácsának véleményét.

12. cikk

Nyomon követés és jelentéstétel

(1) A 3. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítása terén tett előrelépésekről történő jelentéstételhez használandó mutatókat a II. melléklet tartalmazza, hatásútvonalanként.

(2) Annak érdekében, hogy hatékonyan lehessen értékelni a program által a célkitűzéseinek megvalósítása terén elért eredményeket, a Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogad el a nyomonkövetési és értékelési keretre vonatkozó rendelkezések kidolgozása céljából, többek között a II. melléklet módosítása révén, a hatásútvonal-mutatók szükség szerinti felülvizsgálata vagy kiegészítése, valamint viszonyítási értékek és célértékek meghatározása megállapítása érdekében. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 16. cikk (3) bekezdése szerinti tanácsadó bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

(3) A teljesítményjelentési rendszer biztosítja, hogy a program végrehajtásának nyomon követésére vonatkozó adatokat és az eredményeket hatékonyan, eredményesen és időben összegyűjtsék. Ennek érdekében a közösségi pénzeszközök címzettjeire és – adott esetben – a tagállamokra vonatkozóan arányos jelentéstételi követelményeket kell megállapítani.

13. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció, közzététel, valamint terjesztés és hasznosítás

(1) A program finanszírozásának címzettjei elismerik a közösségi finanszírozás eredetét, és (különösen a cselekvések és azok eredményeinek népszerűsítésekor) gondoskodnak annak láthatóságáról azáltal, hogy következetes, hatékony és arányos módon célzott információkat juttatnak el többféle közönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.

(2) A Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeket végez a programhoz, valamint annak cselekvéseihez és eredményeihez kapcsolódóan. A programhoz allokált pénzügyi forrásokat ezenfelül a Közösség azon politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikáció költségeinek fedezésére is kell fordítani, amelyek kapcsolódnak a 3. cikkben említett célkitűzésekhez.

(3) A Bizottság emellett a program kutatási és innovációs eredményei, illetve a programból származó ilyen ismeretek elérhetőségének és elterjedésének javítása érdekében megállapít egy terjesztési és hasznosítási stratégiát, hogy a piaci bevezetésig is felgyorsítsa a hasznosítást, valamint hogy növelje a program hatását. A programhoz allokált pénzügyi forrásokat ezenfelül a Közösség azon politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikáció költségeinek, valamint olyan tájékoztatási, kommunikációs, népszerűsítési, terjesztési és hasznosítási tevékenységek költségeinek fedezésére is kell fordítani, amelyek kapcsolódnak a 3. cikkben említett célkitűzésekhez.

14. cikk

Értékelés

(1) Az értékeléseket megfelelő időben kell elvégezni, hogy azok felhasználhatók legyenek a programra, annak utódjára és a kutatás és innováció területét érintő más kezdeményezésekre vonatkozó döntéshozatali eljárásban.

(2) A program időközi értékelését a program végrehajtásáról rendelkezésre álló elegendő információ birtokában, de legkésőbb a program végrehajtásának kezdetét követő három évvel kell elvégezni. Az időközi értékelésnek részét képezi a korábbi Euratom-programok hosszú távú hatásainak értékelése is, és adott esetben alapként szolgál a program végrehajtását érintő kiigazításokhoz.

(3) A program végrehajtásának végén, de legkésőbb az 1. cikkben meghatározott időszak végét követő négy évvel a Bizottság elvégzi a program végső értékelését. A végső értékelésnek részét képezi a korábbi programok hosszú távú hatásainak értékelése is.

(4) A Bizottság az értékelések megállapításait saját észrevételei kíséretében közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával.

15. cikk

Ellenőrzések

(1) A program ellenőrzési rendszerének megfelelő egyensúlyt kell biztosítania a bizalom és az ellenőrzés között, figyelemmel az igazgatási és egyéb ellenőrzések minden szinten – különösen a kedvezményezettek számára – felmerülő költségeire.

(2) A több uniós programból nyújtott közös finanszírozásban részesülő cselekvéseket csak egyszer kell ellenőrizni, lefedve minden érintett programot és az azokra vonatkozó szabályokat.

(3) A Bizottság vagy a finanszírozó szerv támaszkodhat kedvezményezetti szinten végrehajtott kombinált rendszer-felülvizsgálatokra is. Az ilyen kombinált felülvizsgálatok opcionálisak bizonyos típusú kedvezményezettek esetében, és rendszer- és folyamatellenőrzésből állnak, melyet az ügyleteknek egy hozzáértő, független, számviteli dokumentumokat a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelően jogszabályban előírt könyvvizsgálatnak alávetni jogosult könyvvizsgáló által végzett ellenőrzése egészít ki. A Bizottság vagy a finanszírozó szerv alkalmazhat ilyen felülvizsgálatokat a kiadásokkal való hatékony és eredményes gazdálkodásra vonatkozó bizonyosság általános szintjének meghatározására, valamint az utólagos ellenőrzések szintjének és a pénzügyi kimutatásokra vonatkozó igazolások számának módosítására.

(4) A költségvetési rendelet 127. cikkének megfelelően a Bizottság vagy a finanszírozó szerv támaszkodhat a közösségi hozzájárulás felhasználására vonatkozóan más személyek vagy szervezetek – köztük az uniós intézmények vagy szervek által felhatalmazottaktól eltérőek – által végzett ellenőrzésekre.

(5) Ellenőrzés legkésőbb az egyenleg kifizetése után két évvel végezhető.

16. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot egy bizottság segíti. E bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottság.

(2) A bizottság két különböző konfigurációban ül össze, melyek közül az egyik a program maghasadással összefüggő vonatkozásaival, míg a másik a magfúzióval összefüggő vonatkozásaival foglalkozik.

(3) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 4. cikkét kell alkalmazni.

(4) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

(5) Ha a bizottság szakvéleményét írásbeli eljárás keretében kell megkérni, az írásbeli eljárást eredmény nélkül lezárják, amennyiben a szakvélemény benyújtásához rendelkezésre álló határidőn belül a bizottság elnöke így dönt, vagy a bizottsági tagok többsége ezt kéri.

(6) A Bizottság rendszeresen tájékoztatja a bizottságot a program végrehajtásának előrehaladásáról, és kellő időben tájékoztatást ad a program keretében javasolt vagy finanszírozott valamennyi cselekvésről.

17. cikk

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

(1) A Bizottság vagy képviselői, valamint a Számvevőszék jogosult dokumentumalapú és helyszíni ellenőrzést, illetve nemzetközi szervezetek esetében – a velük elért megállapodásokkal

összhangban – felülvizsgálatot végezni a vissza nem térítendő támogatások kedvezményezettjeinél, valamint az e rendelet alapján uniós forrásokból részesülő vállalkozóknál és alvállalkozóknál.

(2) Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendeletben és a 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendeletben meghatározott rendelkezésekkel és eljárásokkal összhangban igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és szemléket – végezhet annak megállapítása céljából, hogy az e rendelet alapján nyújtott uniós finanszírozással vagy költségvetési garanciákkal összefüggésben történt-e csalás, korrupció vagy bármilyen más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit.

(3) Harmadik országok illetékes hatóságai és nemzetközi szervezetek szintén felkérést kaphatnak arra, hogy kölcsönös jogsegély-megállapodásoknak megfelelően működjenek együtt az Európai Ügyészséggel, amikor az az (EU) 2017/1939 rendelet alapján a hatáskörébe tartozó bűncselekmények ügyében nyomozást végez.

(4) Az (1) és a (2) bekezdés sérelme nélkül az e rendelet végrehajtása keretében harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel kötött együttműködési megállapodásoknak, továbbá a rendelet végrehajtása keretében létrejött szerződéseknek, támogatási megállapodásoknak és más jogi kötelezettségvállalásoknak, illetve költségvetési garanciát létrehozó megállapodásoknak tartalmazniuk kell olyan rendelkezéseket, amelyek kifejezetten felhatalmazzák a Bizottságot, a Számvevőszéket és az OLAF-ot arra, hogy saját hatáskörüknek megfelelően ilyen ellenőrzéseket, helyszíni ellenőrzéseket és szemléket folytassanak le. Ezek között lenniük kell annak biztosítására irányuló rendelkezéseknek is, hogy az uniós alapok vagy egy részben vagy egészben költségvetési garanciával támogatott finanszírozási művelet végrehajtásában részt vevő harmadik személyek is ezzel egyenértékű jogokat biztosítsanak.

III. FEJEZET

ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

18. cikk

Hatályon kívül helyezés

A [*2019–2020-as Euratom program létrehozásáról szóló...*] rendelet 2021. január 1-jével hatályát veszti.

19. cikk

Átmeneti rendelkezések

(1) Ez a rendelet nem érinti az érintett cselekvések folytatását vagy módosítását a [*2019–2020-as Euratom programról szóló*] rendelet szerint, amely továbbra is alkalmazandó az érintett cselekvésekre azok lezárásáig.

(2) Amennyiben szükséges, a [*2019–2020-as Euratom programról szóló*] rendelet által létrehozott bizottság fennmaradó feladatait a 16. cikkben említett bizottság hajtja végre.

(3) A program pénzügyi keretösszegéből a program és annak elődje, a [*2019–2020-as Euratom program*] alapján elfogadott intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és igazgatási segítségnyújtási kiadások is fedezhetők.

(4) A [*2019–2020-as Euratom programról szóló*] rendelet által létrehozott finanszírozási eszközökből befolyó bevételek beruházhatók az XXX rendelettel[13] létrehozott InvestEU programba.

20. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
elnök

13

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdeményezés címe

1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek) *(programklaszter)*

1.3. A javaslat/kezdeményezés típusa

1.4. A javaslat/kezdeményezés indoklása

1.5. Az intézkedés és a pénzügyi hatás időtartama

1.6. Tervezett irányítási módszer(ek)

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

2.2. Irányítási és kontrollrendszer

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret mely fejezetét/fejezeteit és a költségvetés mely kiadási tételét/tételeit érintik a kiadások?

3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás

3.2.1. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése

3.2.2. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás

3.2.3. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban

3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdeményezés címe

A Tanács rendelete az Európai Atomenergia-közösségnek a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjának (2021–2025) létrehozásáról, valamint az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról (2019–2020) szóló tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek) *(Programklaszter)*

01.03 Euratom kutatási és képzési program

1.3. A javaslat/kezdeményezés a következőre irányul:

X új intézkedés

☐ **kísérleti projektet / előkészítő intézkedést követő** új intézkedés[1]

☐ **jelenlegi intézkedés meghosszabbítása**

☐ **egy vagy több intézkedés összevonása vagy átcsoportosítása egy másik/új intézkedésre**

1.4. A javaslat/kezdeményezés indoklása

1.4.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével

A nukleáris energia energiatermelési és nem energiatermelési célú alkalmazásainak felhasználása folyamatos erőfeszítést igényel a biztonsági és védelmi kockázatok csökkentése, valamint a biztonságos nukleáris technológiák és az optimális sugárvédelem fejlesztésének támogatása érdekében. Az ionizáló sugárzás különféle alkalmazásainak egyre növekvő száma megköveteli az emberek és a környezet védelmét a szükségtelen sugárterheléstől. Európában számos területen – mint például az egészségügy, az ipar és a kutatás – nap mint nap használják az ionizáló sugárzáson alapuló technológiákat, ami nagy előnyökkel jár az európai polgárok és az európai gazdaság számára. A tagállamok állami és magánkutatása jelentősen hozzájárulhat ezen előnyök biztosításához, és az Euratom feladata a nemzeti erőfeszítések kiegészítése egy közösségi alapú kutatási és képzési program végrehajtásával.

Az Euratom által támogatott kutatásnak segítenie kell a tagállamokat és az ipart abban, hogy eleget tegyenek az Euratom-Szerződés és több irányelv követelményeinek:

– a Tanács 2014/87/Euratom irányelve (2014. július 8.) a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom irányelv módosításáról, amely magas szintű, az EU egészére vonatkozó biztonsági célkitűzést vezet be a balesetek megelőzése és a nukleáris létesítményen kívüli radioaktív kibocsátások elkerülése érdekében. Ez az irányelv kiemeli annak szükségességét, hogy a tagállamok a végrehajtás során felhasználják a kutatási eredményeket, továbbá szakértői értékelési rendszert hoz létre,

[1] A költségvetési rendelet 58. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

– a Tanács 2011/70/Euratom irányelve a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról,

– a Tanács 2013/59/Euratom irányelve az ionizáló sugárzás miatti sugárterhelésből származó veszélyekkel szembeni védelmet szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról,

– az Euratom-Szerződés 7. fejezetében meghatározott Euratom-biztosítéki követelmények és az alkalmazásukra vonatkozó rendeletek rendelkezései.

A javasolt program végrehajtása 2021-től 5 éven át történik az Euratom-Szerződés 7. cikkével összhangban, és további 2 évre, 2027-ig meg lehet hosszabbítani a Horizont Európa és a többéves pénzügyi keret időtartamának megfelelően.

A javasolt program folytatni fogja a folyamatban lévő Euratom-program kulcsfontosságú kutatási tevékenységeit (sugárvédelem, nukleáris biztonság, védelem, hulladékkezelés, sugárvédelem és fúziós energia), miközben egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az ionizáló sugárzás nem energiatermelési célú alkalmazásai és a leszerelés.

1.4.2. Az Unió részvételéből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott hatékonyságból vagy a kiegészítő jellegből). E pontban „az Unió részvételéből származó hozzáadott érték” azt az uniós részvételből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre.

A program legfontosabb uniós hozzáadott értéke az, hogy szélesebb körben mozgósít kiválóságot, szakértelmet és multidiszciplinaritást a maghasadás és a magfúzió kutatása terén, mint amennyire arra az egyes tagállamok nemzeti szinten képesek lennének. A nukleáris és az ionizáló sugárzáson alapuló technológiák továbbra is fontos szerepet játszanak az európai polgárok életében mind az energia és az energiaellátás biztonsága, mind pedig a sugárzás és a radionuklidok orvosi és ipari alkalmazásai terén. E technológiák biztonságos és védett használata kiemelkedő fontosságú, és a kutatási programok hozzájárulnak a legszigorúbb biztonsági, védelmi és biztosítéki előírások fenntartásához ezen a területen. A program emellett a fúziós energia – egy potenciálisan kimeríthetetlen és éghajlatbarát energiaforrás – fejlesztésére összpontosít.

Fontos a nukleáris biztonságnak, a radioaktív hulladékok kezelésének és a sugárvédelemnek az uniós szintű megközelítése annak érdekében, hogy a polgárok és a környezet legnagyobb mértékű védelme Európa-szerte és Európán kívül is biztosítható legyen. A program lehetővé teszi továbbá Európa-szerte az oktatás és a képzés szélesebb körű összehangolását, a kutatási infrastruktúrák használatát és a nemzetközi együttműködést. Ez különösen kedvező a kisebb tagállamok számára, amelyek így kiaknázhatják az egész Európára kiterjedő összevonás hatásaként jelentkező méretgazdaságossági előnyöket. A program a Közös Kutatóközpont (JRC) révén fontos független tudományos tanácsadást biztosít a nukleáris biztonság, a radioaktív hulladékok kezelése, a sugárvédelem, a nukleáris védelem, a biztosítékok és a nonproliferáció területén folytatott európai szakpolitikák végrehajtásához. Egyedülálló infrastruktúrájával és laboratóriumaival a JRC döntő szerepet játszik a nukleáris kutatás és képzés terén Európában. Az európai ipar fúziósenergia-kutatási tevékenységekben való részvétele előmozdítja az innovációt, többek között a más

ágazatokban, például az egészségügy és a légi közlekedés területén hasznosítható csúcstechnológiai termékek kifejlesztése révén.

1.4.3. Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága

Az 1314/2013/Euratom rendelet 22. cikkének értelmében a Bizottság 2017-ben elvégezte a 2014–2018 közötti Euratom-program időközi értékelését. A Bizottság jelentése (COM(2017) 697) stratégiai áttekintést ad az értékelési folyamatról és a független szakértői csoportok ajánlásaira adott válaszairól. A kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumok (SWD(2017) 426 és 427) további részletekkel szolgálnak az értékelésről a relevancia, a hatékonyság, az eredményesség és az uniós hozzáadott érték tekintetében. Az értékelés legfontosabb üzenetei a következők:

– a nukleáris kutatás további támogatása a nukleáris biztonság, a biztosítéki intézkedések, a védelem, a hulladékkezelés, a sugárvédelem és a fúzió fejlesztése terén,

– az európai közös programok szervezésének és irányításának javítása – a kedvezményezettekkel együtt – az atomenergia területén,

– az Euratom oktatási és képzési tevékenységeinek folytatása és megerősítése a nukleáris biztonság, a védelem és a sugárvédelem valamennyi szempontját alátámasztó kompetenciák fejlesztése érdekében,

– az Euratom-program és az uniós keretprogram egyéb tematikus területei közötti szinergiák további kiaknázása olyan, több területet érintő vonatkozásokra összpontosítva, mint a sugárzás orvosi alkalmazása, az éghajlat-politika, a biztonság és a vészhelyzeti felkészültség, valamint a nukleáris tudomány hozzájárulásai,

– az Euratom-program közvetlen és közvetett cselekvései közötti szinergiák további kiaknázása.

1.4.4. Egyéb releváns eszközökkel való összeegyeztethetőség és lehetséges szinergia

Az Euratom-program kiegészíti a Horizont Európa kutatási és innovációs programot, és szinergiákat teremt olyan területeken, mint például az egészségügy (az ionizáló sugárzás orvosi alkalmazásai), a védelem, az energiaügy, az oktatás és a képzés. Az Euratom magfúziós kutatási programja teljes mértékben kiegészíti az ITER-rel folytatott tevékenységeket, és végrehajtására azokkal összehangolva kerül sor. A program az európai közös programok végrehajtása révén folytatja a tagállami programok összehangolását a magfúzió, a sugárvédelem, valamint a radioaktív hulladékok kezelése terén. Ezenkívül szinergiákra lehet számítani a nukleáris létesítmények leszerelésére irányuló programokkal olyan területeken, mint például a technológiafejlesztés és -tesztelés, a képzés és a bevált gyakorlatok cseréje.

A program összhangban van minden releváns uniós szakpolitikával, amely általában a kutatáshoz és innovációhoz, illetve különösen a nukleáris és az azzal összefüggő biztonsági szempontokhoz kapcsolódó területre vonatkozik. Ezáltal pedig támogatja a következők végrehajtását:

– A Tanács 2009/71/Euratom irányelve a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról, amelyet a 2014/87/Euratom tanácsi irányelv módosított;

–	A Tanács 2011/70/Euratom irányelve a kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról;
–	A Tanács 2013/59/Euratom irányelve az ionizáló sugárzás miatti sugárterhelésből származó veszélyekkel szembeni védelmet szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról.
–	Az Euratom-Szerződés 7. fejezete az EU nukleáris biztosítéki rendszeréről.

1.5. Az intézkedés és a pénzügyi hatás időtartama

X határozott időtartam

– **X** időtartam: 2021.1.1. – 2025.12.31.

– **X** Pénzügyi hatás: 2021-től 2025-ig a kötelezettségvállalási előirányzatokra, 2021-től 2031-ig a kifizetési előirányzatokra

☐ **határozatlan időtartam**

– Beindítási időszak: ÉÉÉÉ-tól/-től ÉÉÉÉ-ig

azt követően: rendes ütem.

1.6. Tervezett irányítási módszer(ek)[2]

X Bizottság általi **közvetlen irányítás**

– **X** a Bizottság szervezeti egységein keresztül, ideértve az uniós küldöttségek személyzetét

– ☐ végrehajtó ügynökségen keresztül

☐ **Megosztott irányítás** a tagállamokkal

☐ **Közvetett irányítás** a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:

– ☐ harmadik országok vagy az általuk kijelölt szervek

– ☐ nemzetközi szervezetek és ügynökségeik (nevezze meg)

– ☐ az EBB és az Európai Beruházási Alap

– ☐ a költségvetési rendelet 70. és 71. cikkében említett szervek

– ☐ közjogi szervek

– ☐ magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, olyan mértékben, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtanak

– ☐ a valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtó szervek

– ☐ az EUSZ V. címének értelmében a KKBP terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban meghatározott személyek.

– *Egynél több irányítási módszer feltüntetése esetén kérjük, adjon részletes felvilágosítást a „Megjegyzések” rovatban.*

Megjegyzések

A munkaprogramot közvetlenül a Bizottság szervezeti egységei hajtják végre. A Bizottság azonban határozhat úgy – amennyiben ez helyénvalónak tűnik –, hogy a program egyes részeinek a végrehajtását az Euratom-Szerződés 10. cikkével összhangban tagállamokra,

[2] Az egyes irányítási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendeletre való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a Költségvetési Főigazgatóság honlapján: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

meghatározott személyekre vagy vállalkozásokra, illetve harmadik országokra, nemzetközi szervezetekre vagy harmadik államok állampolgáraira ruházza át.

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

Gyakoriság és feltételek.

Rövid, közép- és hosszú távú mutatók kerültek meghatározásra több hatásútvonal alapján. A résztvevőkre vonatkozó jelentéstételi szabályok ezeket a mutatókat szem előtt tartva kerültek meghatározásra, de tudatos cél volt a résztvevők adminisztratív terheinek csökkentése is. Az adatgyűjtés ahol lehetséges, nyílt forrásokból történik.

Az irányítási folyamatokra vonatkozó valamennyi adat (pályázatok, sikerességi arány, a támogatás odaítéléséhez szükséges idő, a kedvezményezettek típusai stb.) összegyűjtésre és tárolásra kerül, és azokat valós időben elérhetővé teszik egy erre szolgáló adattárolási eszköz útján. A referenciarendszer (CORDA) jelenleg jól működik, és elérhető valamennyi tagállam és más érdekelt szerv számára.

Jelentés készül majd, amely információkkal szolgál az irányítási eljárásokról (az első évtől), majd fokozatosan az outputokról és az eredményekről is. A tervekben szerepel egy időközi értékelés és egy végső értékelés.

Ezenkívül a JRC közvetlen cselekvései kapcsán sor kerül belső felmérésre egy évenkénti belső értékelés útján, valamint külső felmérésre, amely a JRC kormányzótanácsával egyeztetve kiválasztott több kiemelkedő szakértő általi szakmai vizsgálat útján valósul meg.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek)

2.2.1. Az irányítási módszer(ek), a finanszírozás végrehajtási mechanizmusai, a kifizetési módok és a javasolt kontrollstratégia indokolása

Az Euratom-program végrehajtása közvetlen irányítással történik. A Bizottság azonban – amennyiben ez helyénvalónak és hatékonynak tűnik – határozhat az Euratom tevékenységeinek megosztott és/vagy közvetett irányítással történő végrehajtásáról.

Az ellenőrzési stratégia a következőkön fog alapulni:

– a legjobb projektek kiválasztásának eljárásai és azok jogi eszközökbe foglalása,

– projekt- és szerződésmenedzsment minden projekt teljes élettartama alatt,

– az igények 100 %-ának előzetes ellenőrzése,

– a pénzügyi kimutatásokra vonatkozó igazolások egy bizonyos küszöbérték felett,

– a kifizetett igényekből vett mintán elvégzett utólagos auditok,

– és a projektek eredményeinek tudományos értékelése.

A Horizont 2020 (az Euratom-programot is beleértve) kapcsán végzett ellenőrzések első eredményei alapján a hibaarány bőven a várható szinten belül maradt (lásd a 2.2.2. szakaszt). Ez azt mutatja, hogy bár lehet tovább javítani a hibaarányt, a már bevezetett egyszerűsítési intézkedések eredményesek voltak.

2.2.2. A felismert kockázatokkal és az enyhítésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk

Az eddigi alapvető finanszírozási modell az elszámolható költségek visszatérítése volt. Amint azt az Európai Számvevőszék következetesen kiemelte, legutóbb a 2016. évi éves jelentésében, „a tranzakciók szabályszerűségét érintő legfőbb kockázat az, hogy a kedvezményezettek támogatásra nem jogosult költségeket tüntetnek fel, és ezt a [visszatérítés] előtt nem észlelik és nem korrigálják. Ez a kockázat különösen nagy a hetedik keretprogram [és értelemszerűen az Euratom-program] esetében, amelynek összetett támogathatósági szabályait gyakran félreértelmezik a kedvezményezettek (különösen a szabályokat kevésbé ismerők, például a kkv-k, az első alkalommal pályázók és a harmadik országbeli érdekeltek).”

A Számvevőszék is elismerte a Horizont 2020 [és így az Euratom 2014–2018-as programja] keretében bevezetett egyszerűsítések értékét. 2016. évi éves jelentésében mindazonáltal ajánlást tett az egyszerűsített költségelszámolási módszerek szélesebb körű használatára vonatkozóan. Ezek az egyszerűsített költségelszámolási módszerek már jelenleg is használatosak a program egyes részei vagy meghatározott kiadástípusok esetében.

A vissza nem térítendő támogatások esetében a hetedik keretprogramra [és azon belül az Euratomra] vonatkozó becsült reprezentatív hibaarány 5 % volt, a végrehajtott vagy végrehajtandó visszafizettetések és korrekciók figyelembevételét követően körülbelül 3 %-os „fennmaradó” hibaarány mellett. A hibaarány azonban alacsonyabb volt a program azon részei esetében, ahol az egyszerűsített költségelszámolási módszerek szélesebb körben alkalmazhatók voltak, és/vagy amelyekben a kedvezményezettek kis és stabil csoportja volt érintett.

A Horizont 2020 (és azon belül az Euratom) első eredményei körülbelül 3 %-os reprezentatív hibaarányt jeleznek, 2,5 %-nál kisebb fennmaradó hibaarány mellett. Megjegyzendő azonban, hogy ez egy korai becslés, amelyet óvatosan kell kezelni; valószínűleg emelkedni fog, várhatóan a 3-4 %-os szintre (a Bizottság „Horizont 2020” keretprogramra és az Euratom 2014–2018-as programjára vonatkozó javaslatában szereplő várható hibaarány 3,5 % volt, bár ez nem vette figyelembe a jogalkotási folyamat során a javaslatba került további bonyolult részeket). A fennmaradó hibaarány várhatóan 3 % alatt marad, de még túl korai lenne megmondani, hogy elérhető-e a 2 %-os szint.

Egyes hibák azért merülnek fel, mert a kedvezményezettek nem értik a szabályokat. Ezek kezelhetők egyszerűsítés útján, bár bizonyos mértékű komplexitás mindig fennmarad. Más hibák oka az, hogy a kedvezményezettek nem tartják be a szabályokat. Bár ez az esetek kisebbik részét jelenti, a jelenlegi szabályok egyszerűsítése itt nem megoldás.

Az eddig elvégzett, a „Horizont 2020” keretprogramra (és azon belül az Euratom-programra) vonatkozó ellenőrzések során feltárt hibaarányok[33] elemzéséből a következők derülnek ki:

– A hibák körülbelül 63 %-a a személyi költségek felszámításának hibáihoz kapcsolódik. Rendszeresen problémát jelent például a munkaórák helytelen számítása; a helytelen díjszabás vagy a hibás felszámított óraszám.

[33] Az EUR-ban számított érték %-a a közvetlen költségek kapcsán az unió költségvetése javára végrehajtott kiigazításokhoz képest.

– A hibák körülbelül 22 %-a más közvetlen költségeket érint (nem személyi költségeket). A legáltalánosabb hiba a költségek közvetlen felmérésének hiánya.

– A hibák körülbelül 6 %-a az alvállalkozói szerződések költségeihez, 4 %-a az utazási költségekhez, 5 %-a pedig más kategóriákhoz kapcsolódik. Megjegyzendő, hogy a közvetett költségekhez kapcsolódó, a hetedik kutatási és technológiafejlesztési keretprogramban (ezen belül az Euratom-programban) a hibák 28 %-át kitevő hibák száma szinte nullára csökkent a közvetett költségekre vonatkozó átalányfinanszírozás bevezetésének köszönhetően.

A „Horizont 2020” keretprogram és az Euratom-program ellenőrzései során feltárt hibák azt mutatják, hogy egyes hibák elkerülhetők lennének a szabályok egyszerűsítése és a szükségtelen formaságok megszüntetése révén. Már történtek bizonyos változások a Horizont 2020 és az Euratom kapcsán (például új szabályok vonatkoznak a belső elszámolásra és a kiegészítő javadalmazásra), és ahol csak lehet, további változások kerülnek bevezetésre a Horizont Európa program és az Euratom-program (2021–2025) esetében. Ezek a változások azonban már csak korlátozott hatást fognak gyakorolni a hibaarányra, és általában csak a kisebb mértékű hibákat küszöbölik ki.

Az átalányfinanszírozáshoz és az egységköltségekhez hasonló egyszerűsített költségelszámolási módszerek szélesebb körű használata, valamint a szabályok további egyszerűsítése elő fogja segíteni, hogy a jövőben csökkenjen a reprezentatív alapon 3–4 %-ra becsült hibaarány. Az elszámolható költségek visszatérítésén alapuló finanszírozási módszer hibáinak problémája azonban továbbra is fennáll. Ilyen rendszerben a reprezentatív hibaarány lecsökkenthető 2,5–3,5 %-ra, korrekciók után várhatóan körülbelül 2 %-os (de annál nem feltétlenül alacsonyabb) fennmaradó hibaarány mellett.

A „Horizont 2020” keretprogram vezette be a kkv-kre vonatkozó 1. szakaszban az átalányösszegű finanszírozást. Ez 50 000 EUR összegű kifizetést tesz lehetővé egy kielégítő tudományos eredmény teljesítése után. Ilyen kifizetés esetében nincs szükség további igazolásokra, például számlákra, munkaidő-elszámolásokra, kifizetési igazolásokra stb. Nincsenek pénzügyi hibák.

A Horizont 2020-ra vonatkozóan is szerepelt a javaslatban az egyösszegű átalány alapján történő finanszírozás, de azt nem megfelelőnek vagy túl korainak tartották. A Bizottság mindazonáltal a „Horizont 2020 kezdeményezés 2018-as munkaprogramja keretében végrehajt egyösszegű átalány alapján történő finanszírozáson alapuló kísérleti programokat. Ezzel egy időben több kommunikációs intézkedést is tett annak érdekében, hogy eloszlassa az érdekelt felek e finanszírozási formával kapcsolatos aggályait.

A kísérleti programot értékelni kell, különösen annak megállapítása érdekében, hogy teljesíti-e a keretprogram összes célkitűzését (nem csupán a hibaarány csökkentését). Az mindenesetre egyértelmű, hogy az egyösszegű átalány alapján történő finanszírozás szélesebb körű alkalmazása csökkentené a hibaarányt. Ugyanakkor a belső kontrollrendszer más szakaszaira tenné át a kockázatokat – fontosabbá válik az értékelés és a leszállítandó anyagok vizsgálata is.

Az Euratom-programra vonatkozó javaslat lehetővé teszi a Bizottság számára az egyösszegű átalány alapján történő finanszírozás modelljének alkalmazását, és a Bizottság szélesebb körben kívánja használni ezt a finanszírozási modellt. Azt

azonban még korai lenne megmondani, hogy az mennyire széles körben használható. Ez a jelenleg folyamatban lévő kísérleti programok eredményétől függ.

Az érintett ügyletek magas száma azt is jelenti, hogy a szisztematikus előzetes ellenőrzés magas szintje nagyon költséges lenne. A jelenlegi ellenőrzési stratégia ezért a kockázatalapú előzetes ellenőrzésekre és az utólagos ellenőrzésekre támaszkodik a hibaarány értékelése és a nem támogatható összegek felderítése és visszafizettetése terén. Mivel a hibaarány a megállapított intervallumon belül maradt, ez az ellenőrzési stratégia hatékonynak tekinthető. A javaslatban szerepel egyes vonatkozások továbbfejlesztése, például a rendszerekre és eljárásokra vonatkozó ellenőrzések bevezetése, de radikális változtatásokat nem tartalmaz.

2.2.3. A kontroll költséghatékonyságának becslése és indokolása (a „kontroll költségei ÷ a kezelt kapcsolódó források értéke" hányados) és a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor)

Az ellenőrzési rendszer (értékelés, kiválasztás, projektirányítás, előzetes és utólagos kontroll) költségeire vonatkozó becslés a korábbi keretprogramok végrehajtásáért felelős bizottsági szolgálatokat tekintve 3–4 %-kal számol 2017-re vonatkozóan (beleértve a hetedik keretprogram és a Horizont 2020 irányításának költségeit is). A célkitűzések elérésének biztosításához szükséges erőfeszítésekre és az ügyletek számára tekintettel ez észszerű költségnek tekinthető.

Az elszámolható költségek visszatérítésén alapuló finanszírozási modellben nyújtott vissza nem térítendő támogatások esetében a kifizetéskor a várható hibakockázat 2,5-3,5 %. A lezáráskor (az ellenőrzések és a korrekciók hatását követően) a kockázat körülbelül 2 % (de annál nem feltétlenül alacsonyabb). Az egyösszegű átalányon alapuló finanszírozási modellben nyújtott vissza nem térítendő támogatások esetében a várható hibakockázat közel 0 % (a kifizetéskor és a lezáráskor is). A hibaarányokra vonatkozó általános várakozás attól függ majd, milyen egyensúly alakul ki a két finanszírozási módszer között (elszámolható költségek visszatérítése, illetve egyösszegű átalányok). A Bizottság ahol csak lehet, az egyösszegű átalányon alapuló finanszírozási modellt tervezi alkalmazni. Az e mögött álló fő ok azonban nem a hibaarány csökkentése, hanem a program valamennyi célkitűzésének elérése. Ez a forgatókönyv azon a feltételezésen alapul, hogy a döntéshozatali folyamat során az egyszerűsítő intézkedések érdemben nem módosulnak.

Megjegyzés: ez a szakasz csak a támogatások kezelésének folyamatára vonatkozik, a közbeszerzési eljárások útján végrehajtott igazgatási és működési kiadások esetében a hiba kockázata mind a kifizetésnél, mind a lezáráskor várhatóan alatta marad a 2 %-nak.

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

Tüntesse fel a meglévő vagy tervezett megelőző és védintézkedéseket, pl. a csalás elleni stratégiából.

Az Euratom-program végrehajtásával megbízott bizottsági szolgálatoknak eltökélt szándékuk, hogy a támogatások kezelésével kapcsolatos feladatok ellátása során mindenkor felvegyék a küzdelmet a csalás ellen. A szóban forgó szervezeti egységek olyan csalásellenes stratégiákat alakítottak ki és alkalmaznak, amelyek fokozott mértékben támaszkodnak hírszerzési forrásokra, fejlett informatikai eszközöket vesznek igénybe, és az érintett munkatársak kellő felkészítésére és tájékoztatására is kiterjednek. Ezek az erőfeszítések folytatódni fognak. A javasolt intézkedések összességében – elsősorban a kockázatalapú ellenőrzési stratégiának és a

megerősített tudományos értékelési és ellenőrzési rendszernek köszönhetően – jótékony hatást fejtenek ki a csalás elleni küzdelemre.

A korábbi Euratom-programok végrehajtásáért felelős bizottsági szolgálatok jelenlegi, a vissza nem térítendő támogatásokra vonatkozó csalás elleni stratégiája, valamint a más kiadásokhoz kapcsolódó csalás elleni stratégiák is naprakésszé tételre kerülnek a Bizottság csalás elleni stratégiájának 2018-as felülvizsgálatát követően. Ez ki fog terjedni az egyösszegű átalányon alapuló finanszírozáshoz kapcsolódó kockázatokra is, mert e finanszírozási típus kapcsán másfajta kockázatokat kell figyelembe venni.

Annak hangsúlyozása mellett, hogy a kiadások összmennyiségéhez viszonyítva a csalás felderített eseteinek száma elenyésző, a kutatási költségvetés végrehajtásával megbízott főigazgatóságok továbbra is elkötelezettek a csalás elleni küzdelem iránt.

A jogszabályok biztosítani fogják, hogy az ellenőrzéseket és a helyszíni ellenőrzéseket a Bizottság szolgálatai – köztük az OLAF – az OLAF által javasolt standard rendelkezéseknek megfelelően tudják lefolytatni.

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret fejezete és a költségvetés javasolt új kiadási tétele/tételei

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési tétel	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	1. Egységes piac, innováció és digitális gazdaság	diff./nem diff.[34]	EFTA-országoktól[35]	tagjelölt országoktól[36]	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében
H1	01.010301 A kutatási és innovációs programokat végrehajtó tisztviselőkkel és ideiglenes alkalmazottakkal kapcsolatos kiadások – Euratom-program 01.010302 A kutatási és innovációs programokat végrehajtó külső munkatársak – Euratom-program 01.010303 A kutatási és innovációs programok egyéb igazgatási kiadásai – Euratom-program 01.030100 A magfúzióval kapcsolatos kutatás és fejlesztés 01.030201 Atommaghasadás, nukleáris biztonság és sugárvédelem 01.030202 A Közös Kutatóközpont (JRC) közvetlen cselekvései	Nem diff. Diff.	NEM	IGEN	IGEN	NEM

[34] Diff. = Differenciált előirányzatok / Nem diff. = Nem differenciált előirányzatok.
[35] EFTA: Európai Szabadkereskedelmi Társulás.
[36] Tagjelölt országok és adott esetben a nyugat-balkáni potenciális tagjelölt országok.

3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás

3.2.1. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése

millió EUR (három tizedesjegyig)

A többéves pénzügyi keret fejezete	**1**	Egységes piac, innováció és digitális gazdaság

			2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2025 után**	**ÖSSZESEN**
Operatív előirányzatok (a 3.1. pontban felsorolt költségvetési tételek szerint bontva)	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1)	202 364	205 998	210 531	214 085	219 475		1 052 453
	Kifizetési előirányzatok	(2)	4 171	174 120	180 924	196 838	202 306	294 094	1 052 453
01 03 01 A magfúzióval kapcsolatos kutatás és fejlesztés	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1a)	130 964	133 300	136 249	138 523	142 054		681 089
	Kifizetési előirányzatok	(2 a)		125 000	128 000	132 000	135 000	161 089	681 089
01 03 02 01 Atommaghasadás, nukleáris biztonság és sugárvédelem	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1b)	59 815	60 882	62 229	63 268	64 881		311 074
	Kifizetési előirányzatok	(2b)		40 000	42 000	53 000	55 000	121 074	311 074
01 03 02 02 A Közös Kutatóközpont (JRC) közvetlen cselekvései	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1c)	11 585	11 817	12 053	12 294	12 541		60 290
	Kifizetési előirányzatok	(2c)	4 171	9 120	10 924	11 838	12 306	11 931	60 290
A programkeretből finanszírozott igazgatási előirányzatok[37]	Kötelezettségvállalási	(3)	119 636	122 002	124 469	126 915	129 525		622 547

[37] Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

	előirányzatok = Kifizetési előirányzatok								
A programkeretre szóló előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=1+3	**322 000**	**328 000**	**335 000**	**341 000**	**349 000**		**1 675 000**
	Kifizetési előirányzatok	=2+3	**123 807**	**296 122**	**305 393**	**323 753**	**331 831**	**294 094**	**1 675 000**

A többéves pénzügyi keret fejezete	7	„Igazgatási kiadások”

millió EUR (három tizedesjegyig)

		2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	***2025 után***	**ÖSSZESEN**
Humánerőforrás								
Egyéb igazgatási kiadások								
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	(Összes kötelezettségvállalási előirányzat = Összes kifizetési előirányzat)							

millió EUR (három tizedesjegyig)

		2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	***2025 után***	**ÖSSZESEN**
A többéves pénzügyi keret **FEJEZETEIHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN**	Kötelezettségvállalási előirányzatok	322 000	328 000	335 000	341 000	349 000		**1 675 000**
	Kifizetési előirányzatok	123 807	296 121	305 393	323 753	331 831	294 094	**1 675 000**

3.2.2. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása

– ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után igazgatási előirányzatok felhasználását.

– X A javaslat/kezdeményezés az alábbi igazgatási előirányzatok felhasználását vonja maga után:

millió EUR (három tizedesjegyig)

Év	2021	2022	2023	2024	2025	ÖSSZESEN
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETE						
Humánerőforrás						
Egyéb igazgatási kiadások						
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉNEK részösszege						
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉBE bele nem tartozó kiadások[38]						
Humánerőforrás[39]	79 863	81 550	83 274	85 034	86 833	**416 554**
Egyéb igazgatási kiadások[40]	39 773	40 452	41 195	41 881	42 692	**205 993**
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉBE bele nem tartozó előirányzatok részösszege	119 636	122 002	124 469	126 915	129 525	**622 547**
ÖSSZESEN	**119 636**	**122 002**	**124 469**	**126 915**	**129 525**	**622 547**

A szükséges igazgatási előirányzatokat a fellépés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított előirányzatokkal biztosítják. Az előirányzatok adott esetben a meglévő költségvetési korlátok

[38] Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

[39] Ezek a számadatok csak a 2020-ban a főigazgatóságoknál dolgozó engedélyezett munkavállalókat tartalmazzák, nem tartalmazzák a jövőbeli társult országok hozzájárulásaiból fizetett kiegészítő személyzetet, illetve az abban az esetben szükséges személyzetet, ha a Bizottság úgy határoz – amennyiben ez helyénvalónak tűnik –, hogy a program egyes részeinek a végrehajtását az Euratom-Szerződés 10. cikkével összhangban átruházza.

[40] Ezek a számadatok a jogalap végrehajtásához szükséges becsült maximális igazgatási kiadásokat jelentik.

betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további juttatásokkal.

3.2.2.1. Becsült humánerőforrás-szükségletek

– ☐ A javaslat/kezdeményezés nem igényel humánerőforrást.

– ☑ A javaslat/kezdeményezés az alábbi humánerőforrás-igénnyel jár:

A becsléseket teljes munkaidős egyenértékben kell kifejezni

Év		2021	2022	2023	2024	2025
A létszámtervben szereplő álláshelyek (tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak)						
A központban és a bizottsági képviseleteken						
a küldöttségeknél						
A kutatásban		556	556	556	556	556
Külső munkatársak teljes munkaidős egyenértékben (FTE) kifejezve – AC, AL, END, INT és JED						
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉBE bele nem tartozó előirányzatokból finanszírozva	- a központban					
	- a küldöttségeknél					
A programkeretből finanszírozva[41]	- a központban					
	- a küldöttségeknél					
A kutatásban		185	185	185	185	185
Egyéb (nevezze meg)						
ÖSSZESEN		**741**	**741**	**741**	**741**	**741**

Ezek a számadatok csak a 2020-ban a főigazgatóságoknál dolgozó engedélyezett munkavállalókat tartalmazzák, nem tartalmazzák a jövőbeli társult országok hozzájárulásaiból fizetett kiegészítő személyzetet, illetve az abban az esetben szükséges személyzetet, ha a Bizottság úgy határoz – amennyiben ez helyénvalónak tűnik –, hogy a program egyes részeinek a végrehajtását az Euratom-Szerződés 10. cikkével összhangban átruházza.

A humánerőforrás-igényeknek az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított személyzettel kell eleget tenni. A források adott esetben a meglévő költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további juttatásokkal.

Az elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	A nukleáris kutatási és képzési program igazgatásából és végrehajtásából fakadó, különösen a nukleáris hulladékkezeléssel, a nukleáris biztonsággal és nukleáris biztosítéki rendszerrel, a védelemmel és a magfúzióval összefüggő feladatok.
Külső munkatársak	

[41] Az operatív előirányzatokból finanszírozott külső munkatársakra vonatkozó részleges felső határérték (korábban: BA-tételek).

3.2.3. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban

A javaslat/kezdeményezés

– ☐ nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.

– X előirányoz harmadik felek általi társfinanszírozást az alábbi becslések szerint:

előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

Év	2021	2022	2023	2024	2025	ÖSSZESEN
Tüntesse fel a társfinanszírozó szervet						
Társfinanszírozott előirányzatok ÖSSZESEN[1]	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

– ☐ A javaslatnak/kezdeményezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.

– X A javaslatnak/kezdeményezésnek van pénzügyi hatása – a bevételre gyakorolt hatása a következő:

  – ☐ a javaslat a saját forrásokra gyakorol hatást

  – X a javaslat más bevételre gyakorol hatást

kérjük adja meg, hogy a bevétel költségvetési tételhez van-e rendelve X

millió EUR (három tizedesjegyig)

Bevételi költségvetési tétel:	A javaslat/kezdeményezés hatása				
	2021	2022	2023	2024	2025
6011. jogcím 6012. jogcím 6013. jogcím 6031. jogcím	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

A címzett bevételek esetében tüntesse fel az érintett kiadáshoz tartozó költségvetési tétel(eke)t.

01.03XX Harmadik felek hozzájárulásaiból származó előirányzatok

Egyéb megjegyzések (pl. a bevételre gyakorolt hatás számítására használt módszer/képlet vagy egyéb más információ).

Harmadik országok társulási megállapodás útján járulhatnak hozzá a programhoz. A pénzügyi hozzájárulás szintjét meghatározó feltételek az egyes országokkal kötött társulási megállapodásokban kerülnek megállapításra, és azoknak biztosítaniuk kell a társult országban letelepedett szervezeteknek a programban való részvétel kapcsán juttatott összeghez képest jelentkező minden jelentős egyensúlyhiány automatikus korrekcióját, figyelembe véve a program irányítása kapcsán felmerülő költségeket is.

[1] A kétoldalú társulási megállapodások még nem fixek. A társult országoktól érkező hozzájárulások hozzáadódnak az e pénzügyi kimutatásban szereplő összegekhez.